

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA-4101-09-03/2012
P/12/105

Warszawa, dnia 13 lipca 2012 r.

**Pani
Anna Szymańska
p.o. Przewodnicząca Powiatowego
Zespołu do Spraw Orzekania
o Niepełnosprawności
w Gostyninie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła kontrolę w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Gostyninie, zwanym dalej „Zespołem”, w zakresie organizacji systemów orzecznictwa lekarskiego ZUS dla celów rentowych oraz orzekania o niepełnosprawności za okres 2010-2012 (I półrocze).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym 2 lipca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli², przekazuje Pani Przewodniczącej niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonywanie zadań objętych kontrolą, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.

Powołanie Zespołu było zgodne z art. 6a ust.1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych³.

Zespół usytuowany jest przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie jako jednostka wyodrębniona merytorycznie i organizacyjnie, a zasięgiem swojego działania obejmuje powiat Gostyński.

¹ Dz.U. z 2012 r., poz. 82

² Dz.U. Nr 227, poz. 1482 ze zm., dalej: Ustawa nowelizująca

³ Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz.721 ze zm.

Kwalifikacje członków Zespołu odpowiadały wymogom określonym w § 21 i 23 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności⁴, zwanego dalej „rozporządzeniem MGPIPS”. Stwierdzono jednak, że dopiero od 15 grudnia 2011 roku, po zatrudnieniu pedagoga i sekretarza, Zespół funkcjonował w składzie zgodnym z wymogami określonymi w § 18 rozporządzenia MGPIPS.

NIK negatywnie ocenia wyznaczenie na przewodniczącego składu orzekającego lekarza specjalisty w dziedzinie nieodpowiedniej do głównego schorzenia osoby ubiegającej się o przyznanie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. W kontrolowanym okresie Zespół wydał 2 057 orzeczeń. W wyniku kontroli dokumentacji 90 spraw stwierdzono, że w 20 przypadkach przewodniczącym składu orzekającego był lekarz o specjalizacji nieodpowiedniej do choroby zasadniczej osoby zainteresowanej, co było niezgodne z § 19 ust. 2 rozporządzenia MGPIPS. Uwagi NIK dotyczą również braku w składzie Zespołu lekarzy o specjalnościach ortopeda, okulista, laryngolog. W 12 z 90 analizowanych przypadkach w sprawie osób ze schorzeniami okulistycznymi, laryngologicznymi i ortopedycznymi orzekali inni specjaliści. Na nieprawidłowości te wskazał również Wojewoda Mazowiecki po przeprowadzonej we wrześniu 2011 r. kontroli Zespołu.

NIK negatywnie ocenia formę uzasadnień we wszystkich skontrolowanych orzeczeniach. Uzasadnienia orzeczenia o ustaleniu lub odmowie ustalenia niepełnosprawności były ogólnikowe i nie wskazywały faktów, które skład orzekający uznał za istotne w sprawie i udowodnione. Działanie takie było niezgodne z § 13 ust. 4 rozporządzenia MGPIPS.

Analiza skontrolowanych spraw wykazała, że we wszystkich przypadkach wnioski o wydanie orzeczenia rozpatrywano w terminach określonych w art. 35 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁵.

W okresie objętym kontrolą od wydanych orzeczeń wpłynęło do Zespołu 81 odwołań. Zespół skorzystał z uprawnienia do zmiany trzech orzeczeń, pozostałe 78 orzeczeń zostało przekazanych do organu drugiej instancji – Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie. Zmiana trzech orzeczeń została dokonana przez Zespół nie na podstawie nowych dowodów, ale w wyniku ponownej analizy dokumentacji zgromadzonej przed wydaniem poprzedniego orzeczenia, co zdaniem NIK świadczy o wydawaniu pierwotnych orzeczeń po niedostatecznej analizie i ocenie dokumentacji.

Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności uchylił w całości lub w części 27 orzeczeń, a 9 jest w trakcie rozpatrywania. Ze szczegółowego badania 49 odwołań wynika, że dokonując zmiany orzeczenia Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wskazywał m.in., iż ustalenia Zespołu w uchylonych punktach nie odzwierciedlały stanu faktycznego. Zdaniem NIK, oprócz niedostatecznej analizy i oceny dokumentacji stanowiącej podstawę orzeczenia Zespołu, przyczyną wadliwych orzeczeń mogło być niedostateczne korzystanie z możliwości kierowania na badania specjalistyczne osób ubiegających się o wydanie

⁴ Dz.U. Nr 139, poz. 1328 ze zm.

⁵ Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.

orzeczenia. W analizowanym okresie tylko w jednym przypadku Zespół przed wydaniem orzeczenia wystawił skierowanie na takie badania do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Zespół w terminie rozpatrywał wniesione odwołania lub przekazywał je wraz z aktami do rozpatrzenia przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

NIK pozytywnie ocenia dysponowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na wykonywanie orzecznictwa, a także na wydatki związane z jego realizacją. Wydatki na ten cel w badanym okresie wyniosły 219,0 tys. zł. Dominującą pozycję wydatków stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

Przedstawiając powyższe uwagi oraz oceny Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) wyznaczanie na przewodniczącego składu orzekającego lekarza o specjalizacji zgodnej z podstawowym schorzeniem wnioskodawcy,
- 2) wskazywanie w uzasadnieniu orzeczenia faktów, które skład orzekający uznał za istotne w sprawie i udowodnione,
- 3) powołanie w skład Zespołu lekarzy o specjalnościach: okulista, laryngolog, ortopeda,
- 4) dokonywanie wnikliwej analizy dokumentacji przed wydawaniem orzeczeń w celu wyeliminowania przyczyn powodujących ich zmianę lub uchylenie przez II instancję.

Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 Ustawy nowelizującej, oczekuje przedstawienia przez Panią Przewodniczącą, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 Ustawy nowelizującej, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Pani Przewodniczącej prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 Ustawy nowelizującej, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.